

Η αρετή της αγνότητας κατά τους θεοφόρους πατέρες

/ [Γνώμες](#)

© Rafail Georgiadis-ope.gr

- Σάββας Αλεξάνδρου, Θεολόγος

Η αρετή της αγνότητας κατά τους θεοφόρους πατέρες

Προϋπόθεση για τη βίωσή της αποτελεί ο θείος έρωτας, δηλαδή η αγάπη προς τον Θεό

Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος τονίζει πως «ο Θεός άφθαρτος και άυλος ων εν ουδενί ούτως επευφραίνεται ως εν τη αγνοία και τη αφθαρσία του σώματος», δηλαδή ο Θεός που είναι άφθαρτος και άυλος δεν ευφραίνεται και δεν αναπαύεται τόσο, όσο στον άνθρωπο που τηρεί την αρετή της αγνότητας. Ουσιαστικά, κατά τη θεολογία του ιερού πατρός, «η αγνότητα είναι ο τρόπος με τον οποίο ο άνθρωπος οικειούται και μοιάζει με τον Θεό». Η αρετή αυτή, μέσα στον κόσμο των τόσων πειρασμών και προκλήσεων, φαίνεται δυσκατόρθωτη, δι' αυτό και πάλι, κατά τον ίδιο αυτό Πατέρα της Ανατολής, «κανένας δεν μπορεί να τηρήσει την αρετή αυτή αφ' εαυτού, αν ο Κύριος δεν βοηθήσει προς τούτο τον άνθρωπο».

Επομένως, προϋπόθεση για τη βίωσή της αποτελεί ο θείος έρωτας, δηλαδή η αγάπη προς τον Θεό. Θα σημειώσει γι' αυτό ο άγιος: «αγνός εστίν ο διακρουσάμενος έρωτα έρωτι και ο πυρ πυρί αϋλω αποσβέσας» Δηλαδή, αγνός είναι αυτός που κατάφερε, βιώνοντας τον θείο έρωτα, να κάνει υπέρβαση των σαρκικών παθών και να σβήσει το πυρ τους, με τη βοήθεια του άϋλου πυρός της θείας χάριτος.

Αυτός που κατάφερε την υπέρβαση του σαρκικού πάθους έκανε ουσιαστικά υπέρβαση της ανθρώπινης φύσης και έφτασε σχεδόν στο πνευματικό επίπεδο των αγγέλων.

«Όστις σώμα ενίκησε, ούτος φύσιν ενίκησε, ο δε φύσιν νικήσας υπέρ φύσιν γέγονεν, ο δε ούτω γενόμενος ηλάττωται βραχύ τι παρ' αγγέλοις». Κατά τον Άγιο Ιωάννη της Κλίμακος, μόνον ο άνθρωπος της σωματικής και ψυχικής αγνότητας μπορεί να θεολογήσει: «τέλος αγνείας, υπόθεσις θεολογίας».

Ο άνθρωπος που μέσα από αυτή την αρετή βιώνει εμπειρικά την παρουσία του Θεού, «ούτος μυσταγωγείται τους λόγους Αυτού υπ' Αυτού», δηλαδή ο όλος λόγος και η αναφορά του προς τον Θεόν, είναι καρπός Θείας εμπειρίας.

Έτσι λοιπόν, κατά τη θεολογία του Μεγάλου Βασιλείου, «ο άνθρωπος που δεν ζει υποταγμένος σε σαρκικές απαιτήσεις, αυτός οδηγείται από το Άγιο Πνεύμα και γίνεται παιδί του Θεού κατά χάρη». Όπως δε ο ίδιος τονίζει χαρακτηριστικά στο έργο του «Κατά οργιζομένων», «ο αποχρησάμενος το επιθυμητικόν της ψυχής εις απόλαυσιν σαρκός, ακόλαστος εστιν, ο δε στρέψας αυτό επί την αγάπην του Θεού, ζηλωτής και μακάριος». Δηλαδή, ο άνθρωπος που το επιθυμητικό μέρος της ψυχής τούτο στρέφει προς τις σαρκικές απολαύσεις, αναιρώντας ουσιαστικά την αγνότητα, είναι ακόλαστος, αυτός δε που στρέφει το επιθυμητικόν της ψυχής προς τον Θεόν έρωτα, αυτός είναι μακάριος και ζηλωτής.

Εξάλλου, αξιόλογες είναι και οι θεολογικές παρατηρήσεις του αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, όπως αυτές κατατίθενται στο έργο του «Περί των του Χριστού εντολών δέκα λόγοι». Αναλύοντας λοιπόν ο άγιος τον όρο «τεθλιμμένη οδός» παρατηρεί: «τεθλιμμένη οδός είναι η τήρηση των θείων εντολών διά των οποίων περικόπτονται οι σαρκικές ηδονές και επιτυγχάνεται η άρνηση των επιγείων παθών». Παρακάτω δε επισημαίνει: «μας φαίνεται στενή και τεθλιμμένη οδός η τήρηση των εντολών του Χριστού, γιατί δυστυχώς μας τυραννούν τα πάθη, μας τυραννεί η θύμηση της πλατιάς και εύκολης πεδιάδας των παθών. Όταν εμμείνει σ' αυτή, με τη χάρη του Χριστού δεν του φαίνεται μήτε στενή μήτε τεθλιμμένη, αλλά μόνον χαρμόσυνη. Και καταλήγει: «όσοι είναι προσκολλη- μένοι στην εύκολη και

πλατιά οδό των παθών, πολλά κακά τους βρίσκουν, όπως η σύγχυση των λογισμών, η εισβολή των θλίψεων και ο αχαλίνωτος έρωτας της φιληδονίας.

Εξάλλου, ο άγιος Ησαΐας ο αναχωρητής στο έργο του «Περί τηρήσεως του νοός» θεωρεί πως η αγνότητα, όπως βέβαια και οι άλλες αρετές, γίνεται κατορθωτή όταν ο άνθρωπος οργίζεται και βάζει κατά των παθών. Υπογραμμίζει χαρακτηριστικά: «του νοός εστίν η οργή κατά φύσιν εν τοις πάθεσιν, άνευ οργής αγνεία ου γίγνεται».

Τέλος, κατά τον άγιο Μάξιμο τον ομολογητή, του ανθρώπου που ο νους του είναι πάντα προσκολλημένος προς τον Θεό, η επιθυμία του έγινε έρωτας θείος και το θυμικό της ψυχής του μετατράπηκε στη Θεία αγάπη.

Πηγή: Σάββα Αλεξάνδρου, Θεολόγου· Διευθυντού Γραφείου Ορθοδόξου Ομολογίας, Ιερά Μητρόπολις Λεμεσού, Εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος» (Κύπρου), έντυπη έκδοσις, Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2026.

Πηγή: pemptousia.gr